

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Доц. д-р ГЕОРГИ ВЕСЕЛИНОВ ГАНЧЕВ EMBL-HSG
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“

в област на висше образование - 3. „Социални, стопански и правни науки“
професионално направление - 3.6. „Право“
докторска програма - „Граждански процес“

Автор: Даниела Любомирова Зарева

Тема: Обжалване на определенията, постановявани от първоинстанционния съд в производството по граждански дела

Научен ръководител: проф. д-р Силви Василев Чернев, ЦЮН при БСУ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

I. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № УМО 88 от 16 Март 2020г. на Ректора на Бургаски свободен университет (БСУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „ОБЖАЛВАНЕ НА ОПРЕДЕЛЕНИЯТА, ПОСТАНОВЯВАНИ ОТ ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“. Автор на дисертационния труд е г-жа Даниела Любомирова Зарева – докторант на самостоятелна подготовка към Център по юридически науки при БСУ с научен ръководител проф. д-р Силви Василев Чернев от ВУЗ – ЦЮН при Бургаски свободен университет (БСУ) и ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Докторантката Даниела Любомирова Зарева е завършила специалност „Право“ в Юридическия факултет на Бургаски свободен университет през 1998г.

През периода от октомври 2016г. до октомври 2017г. е докторант на самостоятелна подготовка към Център по юридически науки при БСУ, като е отчислена с право на защита. Професионалният и живот е свързан неизменно с изпълнение на различни дейности, надграждане и трупане на безценен опит в същински юридически професии, където има възможност да изяви придобитите от нея знания, умения и способности. В продължение на дълги години е съвместявала длъжностите на асистент по Граждански процес, както и е водила семинарни занятия по Обща теория на правото в БСУ, с други свои професионални ангажименти. Наред с това, практикува активно като адвокат на свободна практика от 2002г. до ден днешен. Обслужвала е по договор за правно обслужване общини, организации, както и различни физически и юридически лица, Всичко това убедително предполага да е разширила и обогатила чувствително професионалната си квалификация на юрист. Понастоящем е съдружник и управител в местно адвокатско дружество. Член е на Управителния съвет на Сдружение с нестопанска цел в обществена полза „Правна клиника при БСУ“ във връзка с организиране практическото обучение на студентите от ЦЮН при БСУ. Има допълваща професионална квалификация по медиация. Владее на високо равнище английски, немски и руски езици, което е безспорна предпоставка да има възможност да ползва в оригинал литературни източници, както и да контактува с колеги в международен мащаб, като обогати собствените си професионални познания по интересуващата я материя.

Представеният от Даниела Любомирова Зарева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с приложимата нормативна уредба в областта, включително съответния Правилник за развитие на академичния състав в БСУ, като съдържа необходимите документи. Наред с дисертационния труд и автореферат, докторантката е приложила и 7 (седем) научни публикации по темата. В допълнение, като плод на дългогодишната професионална кариера на докторантката, са и изтъкнатите две студии и още една дузина статии, посветени на разнородна юридическа тематика, част от които на чужд език, както и изнесени доклади на научни конференции и семинари.

II. Актуалност на тематиката

Разработения дисертационен труд на тема „Обжалване на определенията, постановявани от първоинстанционния съд в производството по граждански дела“ е свързан с класическа и представляваща интерес материя в образователно и научно-приложно отношение. Направен е опит за пълно и цялостно изследване същността на определенията, постановявани от първоинстанционния съд в производството по граждански дела, в качеството им на един от видовете съдебни

постановления. Избраната проблематика е добре съобразена с богатата професионална кариера на докторантката и елегантно се допълва с безспорната ерудицията и практически опит на научния ръководител проф. д-р Силви Чернев.

III. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира професионално познаване същността на изследваната проблематика – законодателна уредба и доктрина, съчетани с широко използване и препратка към натрупалата се богата съдебна практика, включително откъм историческо развитие. Показана е способност за внимателно ползване на литературни източници, творчески коментар и анализ на повдигнатите въпроси в материята.

IV. Методика на изследването

Избраната методика на изследване, включва общонаучни – диалектически, исторически и критико-аналитичен, както и специални методи, с чиято помощ задълбочено се разглеждат повдигнатите въпроси в материята. Тематиката предполага широко ползване на богатата съдебна практика, което позволява постигане на поставената цел и получаване адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд, както и спомага за безспорната му практическа насоченост и интерес за практикуващи юристи.

V. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд – с характеристиките на монографично произведение, е в обем от 201 страници, като коректно е посочен обхвата на изследваната проблематика. Съдържанието на научната работа включва увод, шест глави и заключение, като са цитирани 89 литературни източника. Всяка глава е подразделена чрез параграфи и точки, означени с арабски цифри. В изложението има препратка към многобройни решения от съдебната практика, с акцент към по-новата тълкувателна практика на ВКС по действащия ГПК, която е и задължителна за съдилищата, както и широко използвани са бележки под линия. Направени са предложения *de lege ferenda* на съответните места в научната работа. Езикът и използваните изразни средства прилягат на научна разработка от такъв мащаб.

В Глава първа на дисертационния труд докторантката се стреми да въведе и изясни понятията, върху които надгражда същинското си изложение. Обърнато е внимание на обясненията за гражданския процес – като защита-санкция, динамичен фактически състав (производство), а също като съвкупност от процесуални

правоотношения. Това способства за изясняване мястото на определението като един от видовете съдебни постановления в исковото производство по граждански дела.

Още в тази начална глава докторантката прави интересен опит за въвеждане на цялостно определение на изследваното понятие, което да обхване широко характеристиките на този важен съдебен акт - *“Определението е държавно-властнически, правораздавателен акт, постановяван от съда в рамките на предоставената му за това компетентност и учредена правораздавателна власт, в рамките на образувано пред този съд нормативно установено и регулирано производство по предоставяне на защита и съдействие при осъществяването на лични и имуществени права, издадено в предвидената за това форма и постановено от пълния състав на съдебния орган, сезиран с разглеждането на делото, с който акт съдът се произнася по въпрос, без да разрешава материалноправен спор.”*. Въпреки известната си многословност, така наведеното описание в много отношения сполучливо пресъздава същностните белези на разглежданото съдебно постановление.

Глава втора е посветена на способите за защита срещу незаконосъобразните определения на съда. В изложението, постъпателно и усърдно се разглеждат различните случаи на защита срещу определенията съобразно изведената в предходната глава класификация. С мисъл са поставени на вниманието на читателя редица интересни хипотези, които са добре обосновани и професионално аргументирани.

Глави трета и четвърта са самостоятелно обособени, за частната жалба при обжалване като средство за защита срещу порочните определения на съда, респективно, на отговора на частната жалба с изискванията и възможностите за неговото съдържанието. Направена е съпоставка между действащата и отменената уредба по основния съдопроизводствен закон, като е достигнато до извод, че действащата уредба е по-добре систематизирана в сравнение с тази по ГПК (отм.). Целенасочено са изследвани и предложени добре мотивирани изводи, за множество хипотези и възможности, свързани с различни усложнения в исковия процес.

Глава пета е посветена на производството по подадена частна жалба пред по-горестоящия съд, компетентен да я разгледа. Съобразено със спецификата на действащата нормативна уредба за инстанционен контрол при обжалване на определенията е изяснено понятието „по-горестоящ съд“, а също изискванията към състава. Особено внимание е обърнато на същинското производство пред съда, начина на процедиране и разглеждане на частната жалба, както и правомощията

на инстанцията, характеризираща се с въззивен характер, включително постановявания заключителен акт (определение).

В Глава шеста обстойно е разгледано производството пред касационната инстанция по подадени частни жалби. Посочени и разграничени едно от друго са определенията, които (не) подлежат на касационно обжалване – съобразено, както с процесуалния закон, така и със задължителната тълкувателна практика на ВКС. Същностно са разграничени частната касационна жалба от частната жалба до погорестоящия съд, като е обърнато внимание на изискването за изложение на основанията за допускане на касационно обжалване. Аналогично са разгледани процедурата и правомощията на компетентния съд.

VI. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

С разработения дисертационен труд с монографична насоченост, докторантката навлиза в дълбочина и достига до редица съществени изводи във връзка с все така актуалната материя по Обжалване на определенията, постановявани от първоинстанционния съд в производството по граждански дела. Проблематиката е разгледана многостранно, включително във взаимовръзка с други процесуални институти и постановления на съда.

Най-общо, изтъкнатите и от докторантката иновативни, научни приноси моменти, могат да бъдат обобщени, както следва:

1. Научният труд представлява първото пълно и цялостно изследване на въпросите, свързани със защита срещу допуснати от първоинстанционния съд в производството по граждански дела нарушения, по които се е произнесъл с определения, подлежащи на самостоятелно обжалване. В този смисъл, изследването е първо, както с оглед цялостното изследване на проблема, така и при действието на настоящия ГПК.
2. Направен е опит за цялостно охарактеризиране на понятието за „определение“, в качеството му на един от видовете съдебни постановления, като е предложено въвеждането на нова формулировка, включително без неизменното сравняване с решението по делото;
3. Извършен е опит за пълна класификация на определенията, според различни критерии;
4. Изтъкнати са всички определения, уредени от действащия процесуален закон, за които е предвидена възможността за самостоятелна защита, чрез обжалване с частна жалба;

5. Разгледани са възможните способности за защита срещу допуснати от съда процесуални нарушения, по които решаващият съдия се е произнесъл с подлежащо на самостоятелно обжалване определение, както и способите за отстраняване или саниране на допуснатата незаконосъобразна дейност.
6. Направен е същностен анализ на производството пред т.нар. „по-горестоящ“ съд, като са разгледани особеностите в неговата дейност и правомощия;
7. Подробно са посочени определенията, подлежащи на задължително, респективно, на факултативно касационно обжалване, като са анализирани и възможностите за обжалване на актовете, постановявани от самия ВКС.

Съобразно достигнатите научни постижения, резултатите от дисертационния труд, биха могли да бъдат полезни в редица насоки - усъвършенстване на действащата правна уредба, подобряване и уеднаквяване практиката на съдилищата, в процеса на обучение на студентите по право, както и в ежедневната работа на всички практикуващи юристи по релевантната материя.

VII. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с разработваната от докторанта тема са представени и 7 (седем) научни публикации, в това число и публикувани доклади от научни форуми, които, очевидно, са плод на дългогодишни и плодотворни професионални усилия в различни юридически сфери, като отразяват достижения и научни резултати на дисертационния труд, включително са допълнително развити в настоящата работа.

VIII. Автореферат

Съдържанието и качеството на изготвения автореферат са в съответствие с изискванията на съответните правила, като по същество достоверно отразяват основните резултати, постигнати от докторанта в процеса по научно списване на дисертационния труд.

IX. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

По дисертационния труд, разбира се, могат да се направят и някои полезни бележки, които не намаляват цялостното достойнство на научното изследване, като с оглед на възможността за съобразяването им от докторантката в бъдещото си професионално развитие, бих могъл да спомена:

Дисертационният труд все още би могъл да се прецизира в структурно отношение, съобразено с най-добрите практики за подобен вид научна работа, като по стегнатия и издържан вид ще придадат допълнителна стойност и тежест на творбата.

Някои от направените изводи безспорно могат да бъдат поставени под съмнение, още повече, когато засягат въпроси, по които има вече изразени становища с тежест в доктрината или съдебната практика. Независимо от това, авторите мисли и предложенията *de lege ferenda* могат да бъдат по-смело изведени на преден план (доколкото често присъстват в бележките под линия), дори ако се налага с помощта на тяхното допълнително обосноваване и прецизиране, от което научните приноси само ще се обогатят, а творческата работа би могла да спечели.

Използвани са редица литературни източници на чужд език, като научния труд би се обогатил, ако съдържа известен сравнително-правен анализ в материята.

Някои препратки под линия на цитирани и ползвани литературни източници, не са докрай точни, като липсва указание за съответната страница в авторския източник.

Не на последно място, бих препоръчал на докторантката, след успешната защита на докторантската работа и известно прецизиране, да издаде като отделно монографично изследване научния труд, в който евентуално да бъдат отразени, съгласно авторите виждания, дадени полезни бележки и препоръки от членовете на научното жури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на БСУ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Даниела Любомирова Зарева притежава задълбочена образователна подготовка, теоретични знания и професионални умения по научна специалност Граждански процес, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и потенциал за творческо развитие и професионално самоусъвършенстване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на Даниела Любомирова Зарева** в област на висше образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6. „Право“, докторска програма: „Граждански процес“.

11 Май 2020 г. **Изготвил становището:**

Доц. д-р Георги ГАНЧЕВ EMBL-HSG